

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Krimpen aan den IJssel

28/11/2019
jaargang 98

nr **09**

Op 22 oktober 1974 overlijdt ouderling D.W.J. Rietveld te Krimpen aan den IJssel, in de leeftijd van 75 jaar. Vanaf 1971 heeft hij de gemeente in het ambt gediend. Daarvoor diende hij 24 jaar als ouderling aan de Boezemsingel in Rotterdam. In 'Geplant bij enen stroom' wordt hij door ouderling A. Kalkman in herinnering geroepen: 'Rietveld lag tegen het einde van zijn leven met een ernstige ziekte in het Havenziekenhuis in Rotterdam. Ik was

gewoon aan het werk en zei tegen mijn vrouw: 'Wat het is, weet ik niet, maar ik moet naar Rotterdam toe'. Dus ik kleedde me om en ging. (...) Ik kwam binnen en hij zei: 'Jongen, ik had je verwacht, ga maar zitten. Er is hier vannacht een wonder gebeurd. Deze ellendige riep en de HEERE hoorde!' We hebben er een uur lang over gepraat. (...) Wat is het een wonder als de HEERE naar een ellendige hoort; dat was de verwantschap die we voelden'.

De geestelijke loopbaan

De schrijver van de Hebreeënbrief richt zich tot de christenen uit de Joden. Ze zijn verdreven van huis en haard en bovenal van de dienst des Heeren.

Daarom dan ook, also wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is.

Hebreeën 12:1

In Hebreeën 11 vinden we de wolk van geloofsgetuigen, die allen zijn wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Christus Jezus uit de doden. Allen zijn door de gave Gods bedeed met het zaligmakende geloof. Ze waren vreemdelingen, pelgrims op de aarde. Ze leden verdrukkingen om Christus' wil. Ze mochten staande blijven, omdat ze in de kracht Gods bewaard werden. Ze mochten na veel verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk Gods. Ze zijn ingegaan, vanuit de strijd, in de eeuwige triomf.

Nu gaat de schrijver van de Hebreeënbrief de Kerk in de strijd, Gods kinderen in het strijdperk van dit leven, bemoedigen. Ze zijn geplaatst op de smalle weg ten leven, door een eenzijdig Gods-wonder.

Is dat al gebeurd in ons leven, waar wij allen van nature wandelen op de brede weg die naar het verderf leidt? We kunnen op de brede weg links of rechts wandelen, maar deze weg zonder God, zonder Christus en zonder hoop eindigt in de eeuwige dood.

De Kerk bemoedigd

Allen die behoren tot de wolk der getuigen zijn ingegaan in de rust. Ze bemoedigen de Kerk in de strijd: 'Houd in uw weg het oog op God gericht, vertrouw op Hem, en d'uitkomst zal niet falen.' Ze roepen het de Kerk in de verdrukking toe: 'Het is een verdrukking van tien dagen. 'Die na kortstondig ongeneugt' mij eindeloos verheugt'.

ds. J. van Rijswijk,
Oud-Beijerland

Het is het testament van de Kerk, door Jezus Zelf nagelaten: 'In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen.' Waarom heeft die Kerk nu nodig bemoedigd te worden? Wel, er zijn vele vijanden vanbinnen en vanbuiten op de been. Zodra een zondaar van dood levend en van blind ziende wordt, zijn er de vijanden, de duivel, de wereld en het eigen vlees. Daarom hebben ze nodig de bemoediging vanuit de hemel. Er is hen een grote schare voorgaan. Die zijn al uit de grote verdrukking gekomen, ze zijn niet omgekomen, maar door de genade Gods bewaard.

De lopers op het smalle pad worden opgeroepen om de lasten af te leggen. Wat kunnen ook Gods kinderen overmatig bezorgd zijn over het tijdelijke leven. De kanttekening zegt: 'lasten, namelijk van wereldse zorg, bekommerning en wellusten.' Het zijn de zorgvuldigheden des levens (Luk. 21:34).

Maar zou de Heere, Die weet van de musjes en van de leliën op het veld, ook niet weten wat Zijn Kerk nodig heeft voor tijd en eeuwigheid? Ze zijn met ziel en lichaam Zijn eigendom. Ze zijn gekocht met Zijn dierbaar bloed. 'Zou God voor Zijn kind niet zorgen, in deze rampwoestijn? Dat te denken, trouwe Borge, dat zou ongelovig zijn!'

De zonde afgelegd

Het is tot eer van de drie-enige God als we onze bekommernissen op Hem mogen werpen. Laat ons ook afleggen de zonde, die ons lichtelijk omringt. Gods kinderen krijgen door het ontdekkende werk van de Heilige Geest de zonde te zien zoals God ze ziet: Godonterend, walgelijk en zielsverwoestend.

Wat is het nodig dat wij God leren kennen, in de glans van Zijn deugden, maar ook onszelf in onze melaatsheid door de zonde. Dat er door Gods Geest in ons leven een zondesmart, een zondehaat en een zondevlucht worden gewerkt. Dan gaan we het gebed bidden: 'Ik zet mijn treden in uw spoor, opdat mijn voet niet uit zou glijden. Wil mij voor struikelen bevrijden, en ga mij met uw heillicht voor'.

Dan worden we bang voor de zonde. Wij moeten vastgehouden worden, want we worden omringd door zonden en ongerechtigheid. Er is een nieuw deel bij Gods

In dit nummer

4 **Commentaar:**
De prediking gewogen

8 **Momenten in de**
Christenreis [12]

20 **De ark des**
verbonds Gods

- 2 De geestelijke loopbaan
- 3 Het zien op Jezus in Zijn leven [47]
- 5 Lezen en laten lezen [3]
- 6 De Heilige Doop [4]
- 7 Al deze woorden [47]
- 9 De hoofdredacteur [4]
- 10 Onderwijs, overheid en kerk 2019
- 11 Boekennieuws
- 12 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 13 Kerkdiensten
- 19 Jeugdrubrik

Het zien op Jezus in Zijn leven [47]

kinderen dat niet meer wil zondigen, maar er is ook een oud deel, de oude mens. Alle zaden van boosheid zijn ook bij een kind van God te vinden. We moeten vastgehouden worden, geleid worden, van stap tot stap.

David dacht in eigen kracht wel staande te kunnen blijven. Petrus ook. We weten hoe dat is afgelopen! Daarom is bewaring zo nodig. Nu kunnen Gods kinderen geen betrouwen beoefenen, geen lasten en geen zonden afleggen buiten het geloofszien en de geloofsgemeenschap met Hem, Die in Hebréeën 12:2a 'de Overste Leidsman' wordt genoemd.

Wat is het nodig ingeleid te worden in Zijn Borgwerk. Gij zijt duur gekocht, om de zonden te mogen doden, Zijn beeld gelijkvormig te worden en door het geschonken geloof op Hem te vertrouwen.

Met lijdzaamheid lopen

De lopers worden opgeroepen om met lijdzaamheid te lopen. Dat is een kostelijke genade, om stil te zijn en het heil van de Heere te verwachten. De Heere is recht in al Zijn weg en werk. Hij doet het niet verkeerd, met alles wat mij op de loopbaan wedervaart.

Hij weet wat goed is voor Zijn kinderen. Om achter de grote Kruisdrager aan te mogen gaan, Zijn voetstappen te mogen drukken. Lijdzaamheid, waar ik de dood heb verdiend, keer op keer, ja, waar ik mij de hel waardig heb gemaakt. Zal ik dat kleine kruis dan niet dragen achter Hem aan? Om af te sterven van alles wat niet houdbaar is voor de eeuwigheid.

In de oudheid kende men de spelen. Daarvoor werden renbanen gereed gemaakt. Aan het einde van de witte streep kregen de lopers een lauwerkrans. De Koning van de Kerk zal echter Zijn volk nooit begeven en verlaten en de verkiezende liefde van de Vader, de verlossende liefde van de Zoon en de toepassende liefde van de Heilige Geest zullen er zorg voor dragen dat de Kerk thuishoort. Aan het einde van de loopbaan zullen zij de eerkroon ontvangen. Voor Jezus een doornenkroon, voor hen de eerkroon. Dan te mogen horen: 'Komt in, Gij gezegende mijns Vaders!'

Komt, reisgenoten, daar is de vreemdelingschap van Gods kinderen vergeten. Eeuwig vanuit de strijd overgegaan in de triomf.

Isaac Ambrosius

HOOFDSTUK 5

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht

3) Indien Christus' leven het mijne is, dan zal ik mij over Christus verwonderen, Hem aanbidden, in Hem geloven en Hem gehoorzaam zijn. Al deze dingen zijn de werkingen van de onderscheiden handelingen in Christus' leven.

- a. Zij hebben zich verwonderd over Zijn leer en wonderwerken. Aangaande Zijn leer: 'En zij gaven Hem allen getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden die uit Zijn mond voortkwamen' (Luk. 4:22). En aangaande Zijn wonderwerken: zij verwonderden zich, 'en zij verheerlijkten den God Israëls' (Matth. 15:31). Ja, soms was hun verwondering zo groot 'dat zij zich bovenmate zeer ontzetten in zichzelf, en waren verwonderd.' 'En zij werden allen verslagen over de grootdadigheid Gods. En als zij allen zich verwonderden over al de dingen die Jezus gedaan had...' (Luk. 9:43).
- b. Gelijk zij zich verwonderd hebben, zo hebben ze Hem ook aangebeden: 'Een melaatse kwam en aanbad Hem, zeggende: Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen' (Matth. 8:2). 'Zie, een overste kwam en aanbad Hem, zeggende: Mijn dochter is nu terstond gestorven, doch kom en leg Uw hand op haar, en zij zal leven' (Matth. 9:18). 'Die nu in het schip waren, kwamen en aanbaden Hem, zeggende: Waarlijk, Gij zijt Gods Zoon' (Matth. 14:33). Ook de aanbidding van Christus wil zeggen dat Hij de Zoon van God is.
- c. Gelijk zij Hem hebben aangebeden, zo hebben ze in Hem geloofd: 'Zo gij kunt geloven (zei Christus tot de vader van het bezeten kind), alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft. En terstond de vader des kinds, roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp' (Mark. 9:23, 24).
- d. Gelijk zij in Hem geloofd hebben, zo zijn ze Hem gehoorzaam geweest. 'Gij zijt van harte gehoorzaam geworden (zegt Paulus tot de Romeinen) aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt' (Rom. 6:17). Nauwelijks hadden Petrus en Andréas de stem van Christus gehoord: 'Volg Mij na', of zij hebben alles verlaten en zijn Hem nagevolgd (Matth. 4:19-22). Matthéus ook, zittende in het tolhuis, had zo haast de stem van Christus niet gehoord: 'Volg Mij', of hij is opgestaan en is Hem gevolgd (Matth. 9:9).

4) Indien Christus' leven het mijne is, dan leef ik, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. Paulus heeft dit getuigenis gesproken: 'Ik ben met Christus gekruist, en ik leef...' (Gal. 2:20). Christus' dood en Christus' leven heeft Hij in een en dezelfde ziel tezamen gebracht, dat is: niemand kent de weldaad van Christus' dood dan hij die de kracht van Zijn leven ervaart. Er is geen zekerheid van Zijn dood voor ons dan wanneer wij Zijn leven in ons gevoelen. Als de kracht van Christus' dood mijn lusten doodt, dan zal de kracht van het leven van Christus mijn ziel levend maken.

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

De prediking gewogen

Onlangs werd er een studiedag gehouden over een belangrijk onderwerp, de prediking in de Gereformeerde Gemeenten. Aanleiding was het proefschrift, 'Bevindelijk preken', van dr. A. van der Knijff. Op de studiedag voerden verschillende sprekers het woord. Zij stelden ieder vanuit eigen invalshoek hun vragen bij de bevindelijke prediking. Een waardige reactie werd gegeven door ds. A. Schot.

ds. G. Clements,
Gouda

De prediking is een onderwerp dat ons allen ter harte gaat. Het heeft Gode immers behaagd om door de dwaasheid der prediking zondaren zalig te maken (1 Kor. 1:21). Als er bezwaren tegen de prediking leven, mogen we die niet zomaar naast ons neerleggen. Aquila en Priscilla legden de weg Gods bescheidenlijker uit (Hand. 18:26). Anderzijds mogen we wel voorzichtig zijn, want de geroepen dienaars zijn 'uitdelers van de verborgenheden Gods' (1 Kor. 4:1). Laat ons de belangrijkste bezwaren eens langs lopen.

Verbondsbelofte

Een eerste bezwaar betreft de verbondsvisie die onze prediking zou beheersen. Dit punt werd vooral naar voren gebracht door dr. Maarten Wisse. Hij onderzocht meerdere preken via prekenweb.nl. Hij vond een preek waarin enerzijds een welmenende nodiging klonk aan alle hoorders. Anderzijds vond hij deze nodiging ingeklemd in 'een strak dogmatisch kader', omdat de heilsbeloften uiteindelijk alleen aan Gods kinderen toekomen.

Is dit bezwaar terecht? Calvijn leerde al tweeërlei kinderen des verbonds. Een eeuw later heeft de Westminster Confessie de gereformeerde verbondsleer beleden en samengevat. Volgens deze belijdenis gaat de nodiging tot de zaligheid uit naar alle hoorders, maar komt de belofte alleen toe aan degenen die tot het leven verordineerd zijn (Westminster Confessie VII §3).

Onder de vijgenboom (Joh. 1:48).

Wet als tuchtmeester

Een tweede bezwaar richt zich tegen een vast 'patroon' in onze prediking waarbij de zondaar, door de ontdekking van de wet, pas zicht krijgt op Christus. De kerkhistoricus dr. John Exalto illustreerde dit 'patroon' aan de hand van levensbeschrijvingen van predikanten uit de late 19^e en 20^e eeuw. Volgens hem is het bevindelijk predikantschap gevormd en gevoed in de 'conventikelsfeer' van die periode. Het is echter de vraag of we de oorsprong van dit 'patroon' moeten zoeken in de gezelschappen. Wanneer we de geschriften van de reformatoren erop nalezen, zien we dat de ontdekking door de wet steeds aan de kennis van Christus vooraf gaat. Calvijn schrijft: 'Door de verbrijzeling moet uw hart gewond zijn, indien ge met de nederigen, naar Gods Woord, verhoogd wilt worden' (Inst. III.12.6). De Heidelbergse Catechismus is geheel volgens deze orde

opgebouwd. Deze heilsorde is kenmerkend voor de Bijbelse geloofsbevinding. 'Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus' (Gal. 3:24).

Beschrijvende prediking

Het derde bezwaar gaat over het beschrijvende karakter van de prediking. Van der Knijff: 'De preek is feitelijk meer een beschrijvende toespraak dan verkondiging'. Hier raakt Van der Knijff een belangrijk punt aan. Inderdaad is de prediking veel meer dan een beschrijving hoe God een mens bekeert. Prediking is bediening der verzoening en dat vereist voor alles een gedegen Schriftuitleg. Het is een geliefde formulering onder gereformeerden dat de prediking is 'verklaring én toepassing van het Woord Gods'. In de toepassingen van onze vaders vinden we enerzijds de directe aanspraak aan de hoorders. Anderzijds aarzelden deze predikers niet om de weg der bekering te beschrijven. Zij begeerden op deze wijze de bekommerden te troosten en de tijdgelovigen van hun valse gronden te overtuigen.

Conclusie

Op de studiedag werden verschillende bezwaren tegen onze prediking geuit. Wij hebben de onderbouwing van deze kritiek vanuit de geschriften van onze vaders nagezien. Dr. C. Graafland schreef in 1965 een boekje, getiteld: 'Verschuivingen in de gereformeerde bondsprediking'. Tot dan toe verschilde de hoofdstroom van de prediking in de Gereformeerde Bond weinig met die in onze gemeenten. De omslag die Graafland signaleerde, heeft zich inmiddels breed in de kerken van de Reformatie doorgezet. Men preekt vandaag veelal vanuit het verbond zonder verkiezing, over het Evangelie zonder overtuiging door de wet en over het geloof zonder kenmerken van wedergeboorte. Het lijkt mij toe dat we het over deze ontwikkelingen moeten hebben, alvorens wij over elkaars preken spreken.

Hebben de lectoren dan geen behartigenswaardige dingen gezegd? Zeker wel! Dr. Wisse merkte op dat de moderne mens ontvankelijk is voor een 'ervaringsgerichte' (bevindelijke) preek, als de prediker maar oprecht is. Met die raadgeving mogen wij wel tot onszelf inkeren. Wij allen hebben, net als Nathanaël, een vijgenboom in onze tuin nodig, om in het verborgene Gods aangezicht te zoeken. Welk een zegen als de grote Hartenkenner zal zeggen: 'Zie, waarlijk een Israëliet, in welken geen bedrog is' (Joh. 1:48).

Een nieuwe manier om de Bijbel te lezen

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

Wat de Bijbel 'waar' noemt, is niet altijd waar in onze moderne zin van het woord. Aldus dr. Huijgen.

We zouden dat zelfs in het oog moeten houden als het gaat over de opstanding van Christus. Die waarheid is een zaak van geloof en niet van redeneren. Paulus getuigt er wel van in Romeinen 1:4, maar Hij geeft er geen bewijs voor (pag. 59).

Dr. Huijgen gaat hier voorbij aan wat de apostel zegt in 1 Korinthe 15. Is de opstanding van Christus dan geen historie? Jawel, zegt de hoogleraar, maar zij is méér dan historie en ánders dan onze historie. Het gaat om een geloofswerkelijkheid, 'die de geschiedenis openbreekt'. Theologentaal, zal wellicht iemand denken. Waar gaat het Huijgen om?

Moeite met stellingen

Huijgen heeft veel moeite met uitgesproken stellingen. 'Fundamentalisten' vinden in hem dan ook een verklaard tegenstander (pag. 122, 157). Op dezelfde wijze beziet hij creationisten (pag. 17, 53). Hun benadering zou wezenlijk niet anders zijn dan die van de (al dan niet theïstische) evolutionisten. Ook het "Logos Instituut" en dr. M.J. Paul komen in dit verband voorbij. Nu valt van zogenoemde creationisten wel iets te zeggen, maar de vraag is of Huijgen hen recht doet. Hun motto is immers niet: 'Ik begrijp, opdat ik geloof', maar omgekeerd: 'Ik geloof, opdat ik begrijp' (een woord van

Anselmus dat teruggaat op Augustinus). Overigens vindt ook die laatste insteek geen genade in de ogen van Huijgen, maar dat terzijde. Zelf neemt hij - in de voetsporen van Luther - radicaal afstand van de scholastiek, veel radicaler dan men in de calvinistische vleugel van de Reformatie deed.

Het is opmerkelijk dat er bij hedendaagse theologen weer meer waardering komt voor de positieve kanten van de scholastiek. Hoe dan ook, de bedoeling van veel creationisten is waarlijk niet het beredeneren van het geloof of het 'bewijzen' van de Bijbel. Wel wil men aantonen dat veel van wat doorgaat voor 'wetenschappelijk', in feite gebaseerd is op vooronderstellingen. Door hun onderzoek wordt menig ballonnetje doorgeprikt. Ik denk dat dit geen kwaad kan en dat onze studerende jeugd daar wel degelijk mee geholpen is. In ieder geval is het niet fair daarop te reageren met een neerbuigend of haastig oordeel.

Hete hangijzers

Terug naar het uitgangspunt. Dr. Huijgen heeft zijn boek geschreven op een moment dat 'christelijk Nederland zindert van vragen rond de uitleg van de Bijbel', met name als het gaat over 'een paar hete hangijzers': homoseksualiteit, evolutie en

de vrouw in het ambt. De vraag is waar Huijgen nu zelf in dezen staat. Jawel, het gaat volgens hem om méér zaken, andere zaken, een ander lezen van de Bijbel ook. Maar wat betekent zijn benadering nu voor de problematiek waar de gereformeerde gezindte mee worstelt? Welke hulp biedt zij voor het omgaan met de genoemde hangijzers? Of zijn dat voor Huijgen geen hangijzers? Is het niet uiterst zorgwekkend wat zich aan het voltrekken is? Is er geen sprake van een onheilspellende verschuiving van waarden en normen in onze reformatorische kringen? Zien we er geen afbrokkeling van het Schriftgezag? Vraagt dat niet om een *duidelijk* spreken? Of valt zoiets per definitie onder de negatieve categorie van 'statements'? Wordt de kerk vandaag niet geroepen tot belijden? Zei Groen van Prinsterer niet dat dit belijden juist betekent 'uitkomen voor de waarheid waar de verdediging bezwaarlijk is en waar het belijden met lijden vergezeld is'. Het gaat toch niet om een geringe zaak wanneer momenteel het huwelijk, opgevat als een levenslang trouwverbond tussen man en vrouw, onder vuur ligt? Wanneer het evolutionisme terrein wint onder ons en de Bijbel wordt omgebogen naar de wetenschap? Wanneer de roep om vrouwelijke ambtsdragers steeds sterker wordt, ook in kerken waar dat tot voor kort ondenkbaar was? Moet er op deze punten geen klare wijn worden geschonken? Huijgen benadrukt dat hij de Bijbel niet individualistisch wil lezen, maar dit wil doen in gemeenschap met de kerk van alle tijden. Dat is op zich verblijdend. Maar wat houdt voor hem 'in gemeenschap met' nu dan concreet in? Wat betekent dat voor de genoemde kwesties? Openbaart zich juist op deze punten geen radicale breuk met de klassieke opvattingen van de christenheid en met de praktijk van kerken in andere werelddelen?

(wordt vervolgd)

Ons en onze kinderen

Ons doopformulier is rijk aan inhoud. Laten we het met aandacht en onderscheiding lezen. Bijvoorbeeld, wanneer gesproken wordt over 'ons en onze kinderen'. Terwijl er op een andere plaats gesproken wordt over 'dit kind'.

v. A.

Isak en Ismaël waren beiden besneden, leefden beiden onder de *bediening* van het genadeverbond in de tent van Abraham. Maar waren ze beiden bekeerd? Zo was het ook bij Jakob en Ezau. Er bleek verschil. Niet van nature, maar Gódd maakte verschil. Afzondering door het sacrament is een voorrecht, maar het is geen begenadiging. Op de erve van het verbond loopt namelijk een scheidslijn, die God trekt. Begnadiging komt uit in de vruchten van de wedergeboorte. Door God stilgezet en aangezien worden in Zijn geliefde Zoon. Dit geldt 'ons en onze kinderen'. Maar het kan ook zijn dat 'dit kind' zich verhardt, wat blijkt in het liefhebben van de zonde en het verwerpen van het Evangelie.

Wezen en bediening

De brieven in het Nieuwe Testament staan in het wezen van de kerk. Wat bedoelen we daarmee? Als Paulus in Romeinen 5:1 schrijft: 'Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof...', dan gaat hij er niet van uit dat al zijn hoorders en lezers bij die 'wij' horen. Hij is de tolk van het wezen van de kerk, Gods verkorenen, Zijn wedergeboren

kinderen. Zij worden door Paulus bedoeld met die 'wij'. 'Die allen en die alleen' (DL 2, 8), zo belijdt 'Dordt' het wezen van de kerk. Toch zegt de Wetgever tegen alle hoorders onder het Woord Gods: 'Ik ben de HEERE uw God...'. Ze leven immers onder de bediening van het genadeverbond. Maar het blijkt niet alles Israël te zijn (1 Kor. 10:1-13), wat wel zo genoemd wordt. Tot het wezen van de kerk behoren de ware Christgelovigen, die al hun zaligheid verwachten in Jezus Christus, gewassen zijnde door Zijn bloed, geheiligd en verzegeld door de Heilige Geest (NGB, 27). Zoals rond de Sinaï niet alle mensen bekeerd waren, zo was dat ook niet het geval in de gemeente van Korinthe. Dat is in de beide brieven wel duidelijk! Zo is dat ook niet het geval in de nieuwtestamentische gemeente, die samenkomt onder de bediening van Woord en sacrament. De onderscheiding tussen wezen en bediening van het genadeverbond is dus een Bijbels gegeven, dat ook in onze formulieren doorklinkt.

Niet allen Gods volk

Onze vaders spreken in hun dooponderwijs ook onderscheiden. Soms duidelijk

over 'dit kind'. Daarmee kan niet anders bedoeld worden: elk kind dat gedoopt wordt. Dit kind behoort tot het natuurlijke zaad van de kerk. Van die kinderen wordt in de eerste doopvraag door iedere doopouder beleden dat ze 'in Christus geheiligd zijn en daarom als lidmaten Zijner gemeente behoren gedoopt te wezen'. Ze hebben een uiterlijke band met Christus. Want op grond van Johannes 15:1-8 onderscheiden we twee soorten ranken:

- 'Alle rank die *in Mij* geen vrucht draagt...' (2a)
- '...alle rank die vrucht draagt...' (2b).

Er bestaan dus ranken, die weliswaar een uiterlijke band aan de Wijnstok hebben, maar geen vrucht dragen. Aangrijpend, die worden uitgehouwen en in het vuur geworpen (Joh. 15:2a en 6). Daarom wordt in het slotgebed van het formulier gebeden, of dat met dit gedoopte kind toch anders zou mogen zijn. De kerk bidt daar of dit kind door de genadeheerschappij van de levendmakende Geest de levensband aan de Zaligmaker mag kennen en daarin mag 'wassen en toenemen'.

Een ander voorbeeld lezen we in 1 Korinthe 10:1-12: Het hele volk 'was in Mozes gedoopt en in de zee'. Ze deelden allen in de bevoorrechtiging van de geestelijke(!) spijsze, het manna (vers 3), en de geestelijke drank, het water uit de steenrots. 'En de steenrots was Christus' (vers 4), schrijft Paulus erbij. Terwijl de meerderheid neergeslagen werd, onder meer vanwege het verzoeken van Christus (vers 9). Zo maar een paar voorbeelden van Schriftbewijzen dat afzondering geen begenadiging is.

Wij en onze kinderen

In ons doopformulier horen we: 'Ons toeëigenende hetgeen wij in Christus hebben..., totdat wij eindelijk onder de gemeente der uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden'. Het is duidelijk dat hier het wezen van de kerk bedoeld wordt. In het slotgebed horen we daarom: 'Almachtige, barmhartige God en Vader, wij danken en loven U, dat Gij *ons en onze kinderen*, door het bloed van Uw lieve Zoon Jezus Christus al onze zonden vergeven... hebt..., en alzo tot Uw kinderen aangenomen hebt, en ons dit met de Heilige Doop bezegelt en bekrachtigt'. Op de hoogte van het geloofsvertrouwen erkent de levende kerk der eeuwen de Heere voor het feit dat Hij het genade-werk Gods tot hiertoe onder jong en oud verheerlijkt heeft. Maar het doopwater spreekt er ook van dat Hij Zijn verkiezend welbehagen zal blijven volvoeren. De kerk

en haar geestelijk zaad zijn en blijven daarvan het bewijs!

Het slotgebed vervolgt daarna: 'Wij bidden U ook, door Hem, Uw lieve Zoon, dat Gij dit kind door Uw Heilige Geest altijd wilt regeren...'. Onmiskenbaar gaat het hier om elk gedoopt kind, voor wie persoonlijk gebeden wordt om de zaligmakende, blijvende werking van Gods Geest.

Beleden en gebeden

We moeten ons formulier dus met onderscheiding lezen. Wanneer bedoelt men het

wezen van de kerk en haar geestelijk, door God verkoren zaad? Wanneer bedoelt men ieder gedoopt kind? Voor hen wordt immers gebeden of ze 'in Christus ingelijfd mogen worden'. Dat gaat wezenlijk verder dan uiterlijk geheiligd en afgezonderd worden. Er wordt dus beléden dat dit kind 'in Christus geheiligd' is.

Daarna wordt er voor ditzelfde kind gebéden of het wezenlijk deel mag uitmaken van het lichaam van Christus, de verkoren kerk der eeuwen. Anders gezegd: er wordt gebeden of het natuurlijke zaad uit gron-

deloze barmhartigheid door de Heilige Geest bij het geestelijk zaad van de kerk mag behoren, door wedergeboorte en bekering.

We moeten goed onderscheiden tussen wat er wordt beleden en gebeden. Onze vaders gaan er echt niet vanuit dat alle gedoopten door geboorte en doop al tot het wezen van de kerk behoren. Laten we deze onderscheidende lijn, ook door ds. G.H. Kersten zo duidelijk verwoord, toch vasthouden.

RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [47]

De geestelijke uitleg

TIEN GEBODEN VOOR ONS

We moeten erop letten dat de Tien Geboden allemaal even veel aandacht krijgen. Het gevaar is groot dat het eerste gebod in de verdrukking komt doordat Zondag 34 veel stof bevat. Even snel aan het eind van de HC-preek, tien minuten voor het wortelgebod, dat dóórwerkt in de negen daaropvolgende geboden, kan niet de bedoeling zijn. Zo ook bij het tiende gebod.

Zondag 44 is rijk aan inhoud. In vraag 113 lezen we de geestelijke uitleg van het tiende gebod. Daarna volgen de wezenlijke vragen 114: 'Maar kunnen degenen, die tot God bekeerd zijn, deze geboden volkomenlijk houden?' En dan vraag 115: 'Waarom laat ons dan God also scherpelijk de tien geboden prediken?'

In de praktijk blijkt dat ook het tiende gebod niet de aandacht krijgt die het beslist verdient. Terwijl toch ook voor ons geldt wat Paulus schrijft in Romeinen 7:7b: 'Want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten zonde te zijn, indien de wet niet zeide: Gij zult niet begeren.'

Wees eerlijk: heb je je weleens schuldig

gevoeld aan het laatste gebod? Heeft het gebod van de ontdekking in zijn geestelijke bedoeling je leven al opengelegd? Antwoord 113 gebruikt sterke uitdrukkingen: niet de *minste* lust of gedachte, tegen *enig* gebod Gods, *nimmermeer* kome, te *allen* tijde, van *ganser* harte, *aller* zonde vijand zijn, lust tot *alle* gerechtigheid hebben. Deze uitleg is zo absoluut. Er zijn geen uitzonderingen, geen ontsnapingsmogelijkheden, die we altijd zoeken. De Heere wil ons in het laatste gebod helemaal 'doorlichten'. Al hebben we uiterlijk nog zo ingetogen geleefd, als de lichtstralen van Gods deugden ons zo beschijnen, dan blijft er alleen maar zonde en schuld over. Dan worden we een verloren mens voor God. Dan worden we wie we werkelijk zijn, voor God en mensen: een goddeloze! Dan blijft er van de farizeeër en de rijke jongeling niets meer over. We worden binnenstebuiten gekeerd. Zonder Immanuël zo vuil, zo verdoemelijk en onverbeterlijk. Het blijkt dat heel onze natuur verdorven is, dat onze begeerlijkheid enkel zonde verraadt. Laten we dit kernachtige antwoord goed lezen. Het gaat in deze vrij korte uitleg over drie zaken:

- *Nooit mogen komen in ons hart*: het geringste verlangen of de minste gedachte tegen welk gebod van de Heere dan ook. Dus, alle geboden worden hier bedoeld.

- *Altijd van harte vijand zijn van*: elke zonde, tegen welk gebod dan ook, welk kwaad dan ook, waar dan ook.
- *Altijd lust hebben tot*: dat wat recht is in Gods oog, wat Hem verheerlijkt.

Van het goed van onze naaste in het gebod - zoals huis, vee en personeel - gaat de uitleg naar elk gebod van God. Wat een verschil! Hoe was ons begeerteleven oorspronkelijk? Hoe blijkt het nu echter te zijn? Hiertussen ligt onze diepe val, verlorenheid en verdorvenheid. In onze gedachten en begeerten komt dat duidelijk uit. Nu eist de Heere het oorspronkelijke weer terug: wees zuiver tot in al je gedachten en gevoelens. Want daar heeft Hij recht op! Hoe zullen, hoe kunnen we daaraan voldoen? Niet door wat proberen en verbeteren. Niet met poetsen en wassen, met zeep of zelfs salpeter. Er is veel meer nodig: totale herschepping. 'Herschep mijn hart en reinig Gij, o Heere, die vuile bron van al mijn wanbedrijven', zingt David. Ook al zijn we voor Davids uitspattingen bewaard, God leidt iedereen van de zondebron naar de zondebron. Dat doet Immanuëls Geest door middel van dit tiende gebod. Je moet totaal en radicaal bekeerd worden! De waarachtige bekering van Zondag 33. Met minder dan Christus' levendmakende en vernieuwend de Geest zal het niet kunnen.

v. A.

Op de Liefelijke Bergen

De plaats van de herders

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

Christen en Hopende naderen de Liefelijke Bergen.
Het is de plaats waar de herders zijn.

ben om de vreemdelingen vriendelijk te behandelen.

Uit de vragen van Christen kunnen we leren dat een geoefende pelgrim nooit 'bekeerd' en 'gearriveerd' zal worden. Hoevelen in onze dagen zijn zo zelfverzekerd en schuiven al dit soort vragen op 'ongeloof' en 'twijfel'. De bevinding van Gods ware volk is echter zo anders. Zij leren die vragen kennen in hun eigen hart. Zij kennen de vrees voor zelfbedrog en komen met hun zieleraadsels onder de prediking van Gods Woord. Wat een wonder als een herder dan gebruikt mag worden om hun raadsels te verklaren en tot een oplossing te brengen. Zo legt de Heere door Zijn Geest een band tussen Gods kinderen en Gods knechten in het Woord.

De namen van de herders

De herders dragen bijzondere namen. Ze heten: Kennis, Ervarenheid, Waakzaam en Oprechte. De herders vragen ook wat aan de pelgrims. Hun vragen betreffen hun afkomst, de wijze waarop ze op de nauwe weg gekomen zijn en hoe ze daarop staande kunnen blijven. Hoe eerlijk behandelen de herders hen! Na verschillende onderwijzende lessen gegeven te hebben, brengen de herders de pelgrims op de top van een heel hoge berg. Opgehelderd. Ze krijgen een verrekijker in handen en zo mogen ze de Poort van de hemelstad in de verte zien liggen. Maar de handen van de pelgrims trillen zo dat het hun zicht vertroebeld.

In de namen van de herders liggen de Bijbelse kenmerken van een ware onderherder verklaard. Ze hebben kennis van God, Zijn Woord en de verborgenheden van Zijn Koninkrijk nodig. Het is ook zo belangrijk dat ze deze zaken uit eigen bevinding mogen overdragen. Daarbij hebben ze voortdurend te waarschuwen tegen alle dwaalwegen in leer en leven. Dat moet tenslotte in ootmoedige oprechtheid gebeuren. Wat zijn ze daarom toch afhankelijk van de Geest der waarheid, Die toch alleen op het rechte spoor hen leiden kan.

Deze bergen zijn eigendom van de Heere van heuvel Moeilijkheid. Even worden ze herinnerd aan de plaats waar Christen zijn rol verloor. Ze zien er hoven, boom- en wijngaarden en waterfontein en mogen er vrijuit van de vruchten genieten. Ze ontmoeten er ook de herders, die de schapen weiden. De vermoeide pelgrims vragen aan de herders van wie toch die liefelijke bergen zijn en van wie de schapen zijn die ze hoeden. Ze krijgen tot antwoord: 'De bergen zijn Immanuël's land en ze liggen binnen het zicht van Zijn stad. De schapen zijn ook van Hem. Hij heeft Zijn leven voor hen gegeven.'

Wat Bunyan ons hier voorhoudt, is een beeld van de tijd in het leven van Gods kinderen, dat ze, verlost uit hun geestelijke duisternis, weer nauw verbonden worden aan Gods dienst. Ze worden bediend uit de vruchtelijke bediening van Immanuël en nauw verbonden aan de herders. De herder is het beeld van een ware dienstknecht. In het huis van Uitlegger had Christen reeds gezien wie een ware dienaar van Gods Woord is in de man met het boek in zijn hand. Het leert ons duidelijk dat Gods oprechte volk altijd aan de prediking van Gods Woord verbonden blijft en daar nooit bovenuit kan groeien. Het is de middellijke weg, waardoor de Heere tot hun ziel spreken wil. Kennen wij die nauwe band ook, lezer(es)?

Het gesprek met de herders

Vervolgens legt Christen aan de herders vier vragen voor. Eerst vraagt hij of dit de

weg naar de Hemelstad is. Wat is Christen bang geworden voor zichzelf! Dit is geen ongelooft, maar vrees voor zelfbedrog. Hij vraagt vervolgens hoe ver het nog is. Dan luidt het wonderlijke antwoord: 'Te ver voor iedereen, behalve voor hen die er zeker zullen komen.'

Het antwoord laat zien dat, vanwege Gods eeuwige verkiezing, de ware pelgrims er zeker zullen komen, maar dat voor de pelgrims geldt: Wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden. Op de vraag of de weg veilig of gevaarlijk is, antwoorden de herders: De weg is veilig voor wie hij veilig gemaakt is, maar de overtreders zullen erin vallen. Zo leren ze de pelgrims dat ze waakzaam moeten blijven. En tenslotte wordt gevraagd of er nog wat verkwikking is op de weg. Dan geven de herders aan dat ze de opdracht van hun Meester heb-

*Liefelijke Bergen,
is toch zo'n zoete plaats,
Waar de pelgrims rusten,
na zoveel bitter kwaads.*

*Ze mogen er ervaren,
de nauwe band in 't Woord
Met de getrouwe herders,
en dat zelfs ongestoord.*

(wordt vervolgd)

'Veel pijlen zijn op hem afgeschoten'

De zuiverheid van de leer woog dr. Steenblok zwaar. Hij publiceerde artikelenseries over dogmatische onderwerpen, met name de verbondsbeschouwing. Hij ondersteunde zijn betoog met een keur aan citaten uit oude schrijvers, en noemde de vindplaats erbij.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Onder de kop 'Nog eens Gebod en belofte' schreef hij eind 1948: 'We hebben tot dusver onze oude theologie doorwandeld en bevonden dat in heel die oude theologie de leer onzer Ger. Gemeenten dat het gebod tot allen komt, maar de belofte der zaligheid alleen voor de uitverkorenen is, haar volle bevestiging vindt'.

Wanneer buiten het kerkverband kritisch over de Gereformeerde Gemeenten werd geschreven, kreeg de auteur via De Saambinder weerwoord. Maar ook schrijvers binnen het kerkverband werden soms onder kritiek gesteld. Het was een periode waarin de spanningen in de gemeenten opliepen.

Meer toezicht

Tijdens de Generale Synode van 28 september 1949 was een brief van ouderling P. van Woerden uit Akkrum ter tafel 'bevattende een nader onderzoek naar De Saambinder'. 'Het voorstel was een gehele reorganisatie in te voeren. Na bespreking wordt besloten, dat de redactie ongewijzigd blijft, doch wat de financiële zijde betreft, wordt een commissie van toezicht en controle benoemd, die verslag van de financiële toestand uit zal brengen, terwijl het overschot voor de emeritiekas zal worden bestemd'. Dat was het begin van het huidige deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder.

Dr. Steenblok stemde aanvankelijk met de beslissing in, maar maakte later bezwaar. Toen de synode op 11 januari 1950 het besluit handhaafde, legde de hoofdredacteur

Dr. L. Rijkse.

Vurig, vriendelijk, hartelijk, vaderlijk en nuchter zijn woorden waarmee hij is getypeerd.

zijn functie neer. Van de lezers nam hij met één zin afscheid: 'Met dit nummer van de Saambinder beëindigen we onze arbeid als Hoofdredacteur'.

Dr. Steenblok behield een spreekbuis in De Kerkbode die zijn Goudse gemeente sinds september 1946 publiceerde. Ook daarin plaatste hij veel dogmatische artikelen en citaten. De Kerkbode ontsteeg

daardoor steeds meer het niveau van een nieuwsblad voor de plaatselijke gemeente.

Nieuwe medewerkers

Ds. L. Rijkse was 47 jaar toen hij dr. Steenblok in 1950 opvolgde als hoofdredacteur. Vurig, vriendelijk, hartelijk, vaderlijk en nuchter zijn woorden waarmee hij is getypeerd. De Leidse predikant nam de hoofdredactie van ons kerkelijk blad over in een turbulente periode binnen het kerkverband. Hij zag ertegenop: 'Een zware last is hiermede op zijn schouders gelegd'. Ds. Chr. van Dam begon nu samenspraken te schrijven ('Barend en Johanna'), ds. J. van den Berg startte een rubriek 'Gedachten uit het Verleden' en ds. A. Vergunst kreeg direct na zijn bevestiging tot predikant de 'Vragenbus' onder zijn hoede. Ds. Vergunst was tweemaal vaste medewerker: 1950-1952 en 1962-1979; ds. H. Rijkse, de zoon van de hoofdredacteur, was scribent in de periode 1954-1969.

De samenspraken van ds. Van Dam werden in de jaren 1951-1955 afwisselend met die van ds. F.J. Dieleman geplaatst. Leerkracht J. Jobse verzorgde de onderwijsrubriek (1954-1988) en ook M. Nijse leverde tal van bijdragen (1955-1967). In de jaren 1962-1971 stuurde ds. G. Kuijt 'Brieven van het zendingsveld'.

Geen strijdblad

Zelf schreef ds. L. Rijkse leerstellige en andere opiniërende artikelen en boekrecensies. Hij zocht de strijd niet. Na zijn overlijden werd gememoreerd hoe moeilijk de eerste jaren van het hoofdredacteurschap waren geweest: 'Veel pijlen van gramschap en smaad zijn toen op hem afgeschoten; voor veel zaken werd hij, omdat hij hoofdredakteur van de Saambinder was, persoonlijk verantwoordelijk gesteld en veel verwijten werden hem in het openbaar en per brief gedaan. Toch heeft hij steeds genade mogen ontvangen om deze pijnlijke beschuldigingen te ondergaan en De Saambinder niet te maken tot een strijdblad, maar om het een kerkelijk blad te laten blijven voor de binding, de opbouw en stichting van onze gemeenten'.

Op aantijgingen reageerde ds. Rijkse alleen als hij dat nodig achtte. Ds. C. de Jongste schreef over hem: 'Zijn kracht lag in het publiceren van eenvoudige dogmatische artikelen over de verbonden, heilsorde, Wet en Evangelie, sacramenten, waarbij hij - naast oudvaders - zijn leermeester ds. G.H. Kersten veel aan het woord liet. Voorts behandelde hij ethische vraagstukken en actualiteiten (t.v., harttransplantatie, maanreis)'.

Onderwijs, overheid en kerk 2019

Werkgroep onderwijs van het deputaatschap KGJO

Door de huidige maatschappelijke opvattingen en het daaruit geformuleerde overheidsbeleid is er veel aandacht vanuit de kerk, het onderwijs, de reformatorische oudervereniging en de politiek voor het behoud van het reformatorisch onderwijs.

Hoewel het behoud van dat onderwijs geen doel op zich moet zijn, mogen we de waarde ervan niet onderschatten. De bedoeling van dat onderwijs was en is dat onze kinderen op school de Bijbelse boodschap horen: 'Alzo zegt de Heere!'

Vanuit de politiek en huidige ontwikkelingen staat die verworvenheid onder grote druk. Naast de discussie over de vrijheid van onderwijs komt nu de inhoud van de methoden op de politieke agenda te staan. De rol van de overheid is kaderstellend: men geeft aan wát er onderwezen moet worden en welke doelen er behaald moeten worden.

Maar nu schijnt er een kantelpunt bereikt te worden: de inhoud van de methoden en daarmee van het onderwijs wordt politiek onder de loep genomen. Het is niet ondenkbaar dat het gevolg is dat de overheid scholen gaat voorschrijven hoe de stof moet worden aangeboden en welke inhoud de lessen moeten hebben.

Input leveren

Hoe moeten we op deze ontwikkelingen reageren? Het is te waarderen dat vanuit de scholen en de bestuursorganisaties (zoals de VGS) de ontwikkelingen (pro-) actief worden gevolgd. Waar er mogelijkheden zijn om commentaar te geven, maakt men daar intensief gebruik van, bijvoorbeeld door input te leveren voor curriculum.nu. Er kan zelfs geconcludeerd worden dat er iets met de commentaren gedaan wordt. Maar toch: vanwaar die geïntensiverde aandacht voor lesmethoden door de Tweede Kamer?

Er is in de jaren waarin ons reformatorisch onderwijs bestaat veel veranderd. Het klimaat binnen ons land voor het geven van bijbel-getrouw onderwijs, mede verwerkt in methoden, staat onder druk.

Het Reformatorisch Dagblad bracht begin oktober het nieuws. Binnen veel van onze reformatorische scholen is de methode 'Wonderlijk Gemaakt' in gebruik. Een methode waarin vanuit de Bijbel seksualiteit aan de orde komt. Op een goede manier wordt over dit gevoelige onderwerp gezocht naar verbinding tussen het gezin en de school door met de ouders in gesprek te gaan. In deze methode wordt uitgegaan van de scheppingsorde: '...man en vrouw schiep Hij hen'. Zo wordt geluisterd naar wat Gods Woord hierover zegt. Zo wordt het aan de kinderen overgedragen.

Gangbare meningen

Minister Slob van Onderwijs moet, op last van de Tweede Kamer, nu onderzoek laten doen om te bezien of er in deze Bijbels verantwoorde methode zinnen en uitspraken staan die botsen met de gangbare meningen in de maatschappij en de politiek. Deze opdracht van de Tweede Kamer staat anno 2019 niet op zichzelf. Na kritiek op omstreden uitspraken in lesmethoden

van het islamitisch onderwijs over ditzelfde onderwerp zijn nu de reformatorische methoden aan de beurt. Waar richt dat onderzoek zich op? Het antwoord is duidelijk: wordt in deze lesmethoden uitgegaan van de maatschappelijke opvattingen en leefwijzen, of worden er zaken behandeld die niet maatschappelijk geaccepteerd zijn?

Dat de Tweede Kamer zich expliciet met de inhoud van methoden bemoeit, is nieuw. Wij zijn in staat om de vragen die vanuit de Tweede Kamer en de maatschappij op ons afkomen te beantwoorden. Maar zal bij de ander ook voldoende duidelijk worden wat onze bedoelingen zijn?

Een voorbeeld: Onder ons is bekend wat de Bijbel bedoelt met de tekst: 'Wie een vrouw aanziet om haar te begeren, die doet overspel'. Maar mag dat in onze maatschappij zo gezegd en onderwezen worden? Mogen wij de kinderen blijven doorgeven: 'Eert uw vader en uw moeder?' Datheen zegt het in zijn berijming zo mooi: 'Vader en moeder zult gij eren, opdat gij lang in voorspoed leeft'. Kunnen we nog spreken van een vader en een moeder als ouderpaar? Mag er nog gewezen worden op het zondige van andere samenlevingsvormen, die Gods Woord afkeurt?

Drijfveren van de oprichters

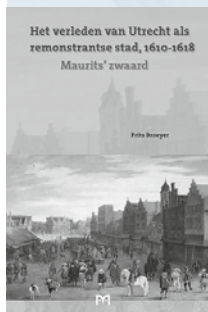
Deze stap van de Tweede Kamer is daarom bedenkelijk. Wat weten Kamerleden van onze scholen en van de drijfveren van de oprichters? Als zij onze scholen bezoeken, is het belangrijk hen te vertellen wat wij voorstaan en wat wij de kinderen meegeven.

Wordt dit onderwijs nog geaccepteerd? Het draagvlak wordt minder. De heersende opvatting is: iedereen moet op elke school toegelaten kunnen worden en de lesstof moet dan maar aangepast worden. Er is in de jaren waarin ons reformatorisch onderwijs bestaat veel veranderd. Het klimaat binnen ons land voor het geven van bijbel-getrouw onderwijs, mede verwerkt in methoden, staat onder druk. Dat is zorgelijk. Het gaat om de opvoeding van onze kinderen!

Laten we elkaar steunen als kerk, ouders en school. De opvoeding begint in de gezinnen en wordt ondersteund in het onderwijs. Wat is er anno 2019 veel gebedsstof voor het onderwijs, in kerk en in gezin! Gedenkt ú het onderwijs ook in het gemeenschappelijk gebed?

reacties mailen naar:
p.kieviet@versluisjsschool.nl

Boekennieuws

"Het verleden van Utrecht als remonstrantse stad, 1610-1618. Maurits' zwaard", Frits Broeyer; uitg. Matrijs, Utrecht; 384 blz.; € 24,95.

Het verleden van Utrecht als remonstrantse stad, 1610-1618. Maurits' zwaard

Rondom de Synode van Dordrecht (1618-1619) zijn heel wat boeken verschenen. Dat is ook het mooie van zo'n herdenking. Uitgevers zien er brood in, historici zien het als een uitdaging om de synode van een andere kant te belichten. Zo verscheen er een boek over Dordrecht als synodestad.

De historicus F.G.M. Broeyer schreef juist een boek over Utrecht. Dat is een goede keuze, want op het Neude in Utrecht schafte prins Maurits op 31 juli 1618 de zogeheten 'waardgelders' af. Deze beslissing markeert de machtsstrijd tussen Johan van Oldenbarnevelt en Maurits, maar ook de strijd tussen remonstranten en contraremonstranten. Het stadsbestuur van Utrecht was op de hand van de remonstranten. Dat veranderde toen.

Het boek van Broeyer laat op een overtuigende wijze zien hoe een kerk in een grote stad zich stap voor stap ontwikkelde. Het aparte is dat in Utrecht van meet af aan ruimte was voor afwijkende leerstellingen. Later had de remonstrantse hofpredikant Johannes Wtenbogaert een flinke invloed op het kerkelijke leven in de Domstad. Desondanks is hij nooit predikant in Utrecht geworden, ondanks een sterke wens vanuit de stad.

De kerk van Utrecht schoof steeds verder op richting de leerstellingen van Arminius. Vlak voor de Synode van Dordrecht waren alle acht predikanten remonstrants. Zij kenden de overheid een grote invloed toe op bijvoorbeeld het beroepingswerk van de

kerk. Pleitten de remonstranten lange tijd voor verdraagzaamheid, als ze de meerderheid kregen, waren ze minder tolerant. Wie in Utrecht kerkdiensten van contraremonstranten bijwoonde, riskeerde zware straffen.

Dit alles maakte de omwenteling van juli 1618 des te groter. De machtsdaad van Maurits bracht ook het houden van een nationale synode in een stroomversnelling. Daar werden de (remonstrantse) afgevaardigden van de provinciale synode van Utrecht bij de gedaagde remonstranten gezet en later afgezet. Er kwam plaats voor gereformeerde predikanten.

Hoewel het boek tamelijk gedetailleerd is en daarom niet altijd gemakkelijk te lezen is, biedt het wel veel informatie om de aanloop richting de Synode van Dordrecht beter te begrijpen.

ds. J.M.D. de Heer, Middelburg

'De heerlijke Overwinnaar', Samuel Rutherford; uitg. De Schatkamer, Rump, 160 blz., € 14,90.

De heerlijke Overwinnaar

Samuel Rutherford, de bekende Schotse oudvader, schrijft met een pastorale toon. Men leze zijn brieven. Ze staan vol met ontroerend mooie regels. Wie deze probeert uit te zoeken, om ze te gebruiken in bijvoorbeeld een preek, loopt al vlug vast. Alles is mooi! In zijn werken tekent hij op onovertroffen wijze de heerlijkheid van Christus. Dat geldt ook dit boekje. 'De heerlijke Overwinnaar' bevat vijf preken. Ze zijn ooit vertaald door C.B. van Woerden en zijn nu, enigszins aangepast, opnieuw verschenen. De titel van dit boekje komt in deze preken volledig tot zijn recht. Christus staat centraal. Door Hem is er verzoening met God. Het was een van de bijzondere gaven die Rutherford van de Heere had gekregen om de Zaligmaker in al Zijn schoonheid uit te schilderen. Bij het lezen van de preken moeten wij bedenken dat de prediker het meest de kinderen van God aanspreekt. De weldaden uit Christus zijn niet voor alle hoorders.

Daarom zijn de vele lessen uit deze preken jaloersmakend en voor Gods volk beschamend. Aan de andere kant zijn ze ook vertroostend. Dit laatste blijkt bijvoorbeeld uit de twee preken over Zacharia 13:7: 'Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen den Man Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE der heerscharen; sla Dien Herder, en de schapen zullen verstrooid worden; maar Ik zal

Mijn hand tot de kleinen wenden.'

De vierde preek is een voorbereidingspreek en gaat over de gelijkenis uit Lukas 14, de nodiging tot het avondmaal. Velen willen niet komen en hebben daarvoor verschillende uitvluchten. Rutherford is scherp in zijn veroordeling: Niet komen is verloren gaan. Daarnaast maakt hij een onderscheid in de uit- en inwendige roeping. De inwendige roeping door Gods Geest is zo nodig. De vijfde preek gaat over een tekst uit de profetieën van Zacharia.

Dit boekje heeft een diepe inhoud. We moeten helaas ook vaststellen dat de opstelling van de tekst hier en daar te wensen overlaat. Er zijn soms letters weggevallen en er zitten andere fouten in de tekst.

ds. C. Neele, Ridderkerk

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Genemuiden,
ds. G. van Manen te Elspeek;
Te Scherpenzeel,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Te Meeuwen i.c.m. Sprang Capelle,
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
Te Sint Annaland,
ds. A. Schot te Nunspeet.

Bedankt:

Voor Uddel,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS UTRECHT 4 OKTOBER 2019

Namens de roepende kerk van Bodegraven opent ds. W. Harinck de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert dat diaken B. Lindhoud en ouderling W. van den Berg van de gemeente Amersfoort hun 25-jarig ambtsjubileum mochten gedenken. Alle dertien gemeenten zijn wettig vertegenwoordigd door vier predikanten, 21 ouderlingen en één diaken, aan wie keurstem wordt verleend. Verder is namens de gemeente Carterton (Nieuw-Zeeland) oud. A. Bosch aanwezig. Ds. W. Mouw is bij toerbeurt preses, assessoren zijn ds. W. Harinck en ds. P. Mulder. De ouderlingen J.A. van de Poel en A.A. Gorter worden resp. als quaestor en scriba aan het moderamen toegevoegd. Van de classis Dordrecht is een schrijven ingekomen waarin zij meedeelt dat toestemming wordt verleend voor hulpconsulent-schap van ds. W.A. Zondag voor Bodegraven.

De notulen van de classis contracta van 8 juli in verband met het vertrek van ds. Zondag worden ongewijzigd vastgesteld. De verdeling van de consulentenschappen is als volgt: Ds. W. Harinck: Bodegraven, Houten, Nieuwerter Aa en Woerden; ds. W. Mouw: Mijdrecht en Waardenburg; ds. P. Mulder: Amersfoort en Opheusden; ds. W. Visscher: Hilversum, Soest, Tricht-Geldermalsen, Utrecht en Zeist.

Het moderamen formuleert voor de volgende classisvergadering een voorstel voor de verdeling van de kerkvisitaties.

Een tweetal appalzaken wordt in comité behandeld. Een classisgemeente vraagt om een gedachtewisseling over de prediking, naar aanleiding van de dissertatie 'Bevindelijk preken'. De classis besluit om de jaarlijkse classicale ambtsdragersbijeenkomst in mei hieraan te wijden. Ds. J.J. van Ekeveld zal het onderwerp inleiden.

De gemeente Opheusden vraagt toestemming onderzoek te doen naar het stichten van een gemeente in Kesteren. De classis bewilligt hierin.

De classis vergadert in 2020 op 17 januari, op 3 april (als er agendapunten zijn), op 15 juli (als een kandidaat een beroep naar een classisgemeente heeft aangenomen en op 2 oktober (als er op 3 april niet is vergaderd of als er agendapunten zijn).

Bij de rondvraag vraagt een afgevaardigde of er een besluit ligt van een meerdere vergadering dat predikanten van andere kerkverbanden niet mogen voorgaan in erediensten. Dit is inderdaad het geval. Ouderling Bosch brengt de groeten over van de kerkenraad van Carterton.

Bij toerbeurt is Hilversum de roepende kerk voor de classisvergadering van 17 januari. De preses sluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.

A.A. Gorter, scriba

GEREF. GEMEENTE BARENDRECHT 125 JAAR

In december is het 125 jaar geleden dat onze gemeente te Barendrecht (voorheen Rotterdam-Zuid) is ontstaan. Een gedenkwaardig moment om de Heere te erkennen voor Zijn trouw over onze gemeente. Ter gelegenheid hiervan zal ds. C.J. Meeuse, als oud-herder en leraar, op 11 december (19.30 uur) voorgaan in een herdenkingsdienst.

Namens de kerkenraad van Barendrecht,
G.K. Visser, scriba

ENGELSTALIGE DIENST IN DORDRECHT

Op zondag 8 december (14.30 uur) wordt in de Julianakerk te Dordrecht (Mauritsweg 286) een Engelstalige kerkdienst gehouden, waarin ds. H. Hofman zal voorgaan. Het doel ervan is om Engelstaligen met het Evangelie in aanraking te brengen. Iedereen is van harte welkom. Weet u mensen die u kunt uitnodigen? Door samen met uw gast(en) de dienst te bezoeken, kan de drempel verlaagd worden.

Evangelisatiecommissie
Geref. Gemeente Dordrecht

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 189, gemeente Kamperland:
Scriba diaconie is nu: J.P. Bustraan,
Heer Janszorp 36, 4493 EA Kamperland,
tel. 0113-371907,
e-mail: jpbustraan@zeelandnet.nl
Regeling preekbeurten: A. Vat,
Nieuwe Achterweg 1, 4493 AD Kamperland,
tel. 0113-370148,
e-mail: info@avs-stoffering.nl

Berichten

ZANGAVONDEN

Alkmaar - Kapelkerk, zat. 14 dec., 19.30 uur, zangavond van wijkcentrum Bij de Bron, m.m.v. jongerenkoor Chenája en instr. ensemble Con Passione, Jan Willem den Hartogh, orgel en piano, collecte t.b.v. wijkcentrum; (P-garage Schelphoek).

Ede - Oude kerk, vr. 6 dec., 19.30 uur, Garder mannenkoor, Arjan Wouters, orgel, leiding ds. J.B. Huisman; collecte voor Timon.

Kapelle - Herv. Kerk, zat. 7 dec., 19.30 uur, mannenkoor Elim, Cees van der Hart, orgel, opening oud. H. Murre.

Moordrecht - Dorpskerk, zat. 7 dec., 19.30

uur, samengesteld gem. koren van de Geref. Gemeenten te Berkenwoude en Capelle a/d IJssel, chr. jong gem. koor Hadarah; collecte voor Stephanos.

Opheusden - Kerk Geref. Gemeente, zat. 7 dec., 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. Betuwse bovenstemgroep, Pieter Heykoop,

orgel, leiding ds. W. Mouw.

Tiel - Maartenskerk, zat. 7 dec., 19.30 uur, mannenkoor Rehoboth, kinderkoren Laus Deo en Immanuël, Arie Kortleven en Roel Tekkelenburg, orgel, leiding ds. P. Mulder.

VERKOPING

Middelburg - Zuiderkerk, zat. 7 dec.; 10.00-14.00 uur, vrouwenvereniging Hadassa organiseert een winterfair; opbrengst voor verschillende goede doelen.

BOEKJE 'KRENTZEN EN ARABIEN'

Stichting Ismaël publiceert een boekje, met

als titel: 'Krentzen en Arabieren, de grote werken van God in hun eigen taal'. Door middel van een meditatie van ds. W. Visscher en een aantal Bijbelteksten met toelichting, geeft het boekje inhoud aan de noodzaak van Evangelieverkondiging onder Arabische naasten. Ook wordt inzage gegeven in enkele projecten. Het boekje is gratis te verkrijgen via info@stichting-ismael.

GESCHENKBOEKJE WERKGROEP SHALOM

De Werkgroep Shalom geeft een boekje uit, getiteld: 'Vreest niet'. Dit is een boekje (95

blz.) met 17 meditaties, geschreven door predikanten van de Geref. Gemeenten. Bij elke meditatie is een gedicht en een illustratie opgenomen, ter bemoediging en troost voor iedereen die in zorgen, ziekte of rouw verkeert.

Geschikt om cadeau te geven. Uitgave van Werkgroep Shalom, bezoekerwilligers, onder Stichting tot Hulpverlening in de PS Zuid. € 9,95 incl. verzending. Bij meer dan 20 stuks 10% korting.

Bestellen: www.werkgroepshalom.nl/ / [contact@werkgroepshalom.nl/](mailto:contact@werkgroepshalom.nl) / tel. 0613-024213.

Kerkdiensten

ZONDAG 1 DECEMBER 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 9.00 uur ds. J. Schipper en 14.30 uur ds. E. Bakker; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Alphen a/d Rijn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Barendrecht 16.30 uur ds. J. Driessen; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur ds. G.J. Baan; Bodegraven 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. M. Karens; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Den Haag-Scheveningen 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 (H.D.) en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 15.30 uur ds. P. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur stud. J. Beens; Enter 9.30 en 15.00 uur stud. L. van der Kuijl; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.30 uur ds. A.T. Huijser; 's-Gravensande 19.15 uur (H.D.) ds. G.W.S. Mulder; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Haamstede 18.30

uur ds. C.J. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 19.00 uur ds. B. Labee; Hoofddorp 15.30 uur ds. A. Verschuure; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Schot; Hoogvliet 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. W. Harinck; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kamperland 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. D. de Wit; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Katwijk aan Zee 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Klaaswaal 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Leerdam 15.00 uur (Tegenstrijdige vermelding) ds. M.T. Al-Chalabi; Leiderdorp 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Lisse 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 15.00 uur ds. J. Schipper; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelharnis 14.30 uur ds. G. Pater; Mijdrecht 18.00 uur ds. W. Visscher; Moerkapelle 9.30 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Naaldwijk 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuw-Beijerland 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. M. Joosse; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. M. Blok; Nijkerk 14.30 uur ds. J.B. Huisman; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 16.30 uur ds. C. Harinck; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en

18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 10.00 en 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Poederloijen 14.30 uur stud. P.J. de Raaf; Poortugaal 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Poortvliet 14.30 uur ds. K. Boeder; Puttershoek 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. M.H. Schot; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 15.00 uur ds. S.W. Janse; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 18.30 uur stud. L. van der Kuijl; Sint Annaland 14.00 uur ds. G.J. Baan; Slidrecht 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaarding 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 17.00 uur ds. S. Maljaars; Waarde 18.00 uur ds. D. de Wit; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 9.30 en 18.30 uur stud. J. Beens; Woerden 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 19.00 uur ds. L. Blok; Zoetermeer 19.00 uur ds. W. Silfhout; Zwijndrecht 9.30 en

17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 3 DECEMBER 2019

Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Brakel 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Middelharnis 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Moerkapelle 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nijkerk 19.30 uur ds. A. Verschuure; Oosterland 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Opperdoes 19.30 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Terwolde - De Vecht 19.30 uur stud. J. Beens; Uddel 19.30 uur ds. S.W. Janse.

WOENSDAG 4 DECEMBER 2019

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Drachten 19.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hilversum 19.45 uur ds. A. Verschuure; Kortgene 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Leerdam 19.30 uur ds. M. Karens; Melissant 19.30 uur ds. D. de Wit; Mijdrecht 19.30 uur ds. E. Bakker; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. K. Boeder; Nisse 19.30

uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 19.30 uur (H.D.) ds. M. Blok; Poortugaal 19.30 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenzeel 19.30 uur (voor de zending) ds. B. van der Heiden; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J. Schipper; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Westzaan 19.30 uur ds. F. Mulder.
DONDERDAG 5 DECEMBER 2019
Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; Dinteloord 19.30 uur ds. E. Bakker; Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; Naaldwijk 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; Stolwijk 19.30 uur ds. G. van Manen; Waardenburg 19.30 uur ds. A. Schot; Zwolle 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

VRIJDAG 6 DECEMBER 2019

Rijssen-Zuid 13.15 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Urk 15.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot.

ZATERDAG 7 DECEMBER 2019

Dordrecht 10.30 uur (dovendienst) ds. W. Harinck; Kampen 19.00 uur ds. D.W. Tuinier.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 1 DECEMBER 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 11.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

BURGTOURS REIZEN 2020

ISRAEL

Jeruzalem en Noord Ds. A. Schot

6-daagse ma. 27 april t/m za. 2 mei

Jeruzalem en Zuid Ds. A.P. Baaijens

6-daagse ma. 27 april t/m za. 2 mei

Rondreis Israël Ds. A. Schreuder

10-daagse di. 5 mei t/m do. 14 mei

vrij in te vullen gemeentereis

6-daagse ma. 30 maart t/m za. 4 april

Binnenkort op onze site Israël en Jordanië

AMERIKA EN CANADA

Rondreis met o.a. Boston, Washington, New York, Amish, walvistocht, Ottawa, Toronto. Kerkdiensten NRC Markham.

16-daagse ma. 21 sept. t/m di. 6 oktober.

VAARVAKANTIES

Lentecruise Nederland / Ds. J.W. Verweij

5-daagse ma. 25 mei t/m vr. 29 mei

Duitsland Rijnreise / Ds. B. van der Heiden

5-daagse ma. 31 augustus t/m vr. 4 september

Duitsland Moezelreise / Ds. C. van Krimpen

5-daagse ma. 12 oktober t/m vr. 16 oktober

WINTERSFEEREIZEN

Oostenrijk en Zwitserland / reisleader J. Heijboer

6-daagse ma. 24 februari t/m za. 29 februari

Oostenrijk Tirol / reisleader C. van den Bovenkamp

8-daagse vr. 24 januari t/m vr. 31 januari

Zwitserland Alpentopper / reisleader T. Muilwijk

6-daagse ma. 10 februari t/m za. 15 februari

FIETSVAKANTIES

Duitsland 4 rivieren - 5 daagse - ma. 29 juni t/m vr. 3 juli

Duitsland Altmühl - 9 daagse - di. 4 aug t/m wo. 12 aug

Duitsland Rom. Strasse - 6-daagse - ma. 20 juli t/m za. 25 juli

Italië en Oostenrijk - 12 daagse - ma. 13 juli t/m vr. 24 juli

Oostenrijk Tirol - 10 daagse - wo. 1 juli t/m vr. 10 juli

BUSREIZEN

Diverse reizen naar o.a. Andorra, Duitsland, Italië, Kroatië, Noorwegen, Noordkaap, Oostenrijk en Schotland.

CADEAUBON

Verras deze tijd van het jaar iemand met een cadeaubon.

Of het nu om een complete reis gaat, of om een vrij in te vullen bedrag wat gedeeltelijk besteed kan worden voor een reis.

www.burgtours.nl / tel. 0113-573681 / 06-22296733

Geschenktijd
NIEUW!
BIJ PIETER HEYKOOP

- **CD Na werktijd... deel 2 KERST!**
Sfeervolle instrumentale momenten
- **CD Zij, die de zee beveren**
Massale niet-ritmische samenzang met 1200 aanwezigen in Dordrecht
- **CD Pieter Heykoop improviseert**
Bolsward–Den Haag–Rotterdam–Schiedam
- **CD Davids Zoon, lang verwacht**
Orgel & Harp (Kerst)
- **CD Mijn dagen zijn bij U geteld...**
Massale niet-ritmische Oudejaars-Samenzang (+ bov.stem) Grote Kerk Dordrecht j.l.
- **CD Gedaald van 's hemels troon**
Kerstsamenzang GG Opheusden (+ bov.stem)
- **1 x Nieuwe Bladmuziek: Cantique de Noël**
De veelgevraagde uit 1989 Dordrecht nt/kl

Vandaag bestellen... morgen in huis!
WWW.PIETERHEYKOOP.NL

Heeft het gebed om bekering wel zin?

Dit is één van de vragen die aan de orde komen in het boek 'Gedeeld belijden', waarin 13 predikanten hun visie geven over verschillende facetten van de gereformeerde belijdenis, zoals: de onveranderlijke verkiezing, de zaligheid van jonggestorven kinderen, de zekerheid van de verkiezing/vergeving van zonden en de plicht tot kerkelijke eenheid. Met bijdragen van o.a.: ds. C. Harinck, ds. D. Heemskerk, ds. M. Karens, ds. M.A. Kempenaers, ds. A. Kort en ds. A.T. Vergunst. 368 pagina's nu voor slechts **€ 9,95**

Bestellen: 06-39123940 / 24128289 - belzen@solconmail.nl

Laurenskerk – Rotterdam
D.V. za. 11 januari – 14.30 uur
Samenzang & Improvisaties
met Pieter Heykoop
Kerk verwarmd!

Begrafenisonderneming
de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

SOEGG
Stichting Oost-Europahulp
Gereformeerde Gezindte

Het (her)gebruik van medisch materiaal in Oekraïne (Zhitomir) mag tot zegen zijn. Wilt u meer hierover te zien en te horen krijgen? Nodig de voorlichter van Soegg uit voor een presentatie op school, ouderencontactmiddag/avond, vereniging etc. m.karels@kliksafe.nl (www.soegg.nl) **Giften voor Soegg s.v.p. naar NL 28 RABO 0171 575 091 (ANBI)**

benieuwd
naar verkoopadvies en/of aankoopadvies in Amersfoort, Soest, Leusden, Hoevelaken of Nijkerk?

vraag een vrijblijvend kennismakingsgesprek aan

033 204 85 35 | visiemakelaardij.nl

visiemakelaardij

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse tel. 038-3332383

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Ben Nijhof tel. 0548-540053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Benny Vos & Mark Vos tel. 0577-401689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Een bijzonder mooie en onvergetelijke ervaring in Malawi!

Vind je het mooi om een andere cultuur te ontdekken én je in te zetten voor kansarme weeskinderen en jongeren? Ga mee op werkvakantie! Kijk voor meer informatie op www.timotheos.nl/ werkvakantie.

Timotheos

Wezenzorg – Voeding/gezondheid – Onderwijs – Evangelisatie

TIMOTHEOS FOUNDATION
NAMITAMBO
CHILD CARE CENTRE
AND FOSTER HOME
MPULULA GWH.TJ/MKALO

☛ HULPVERLENING

☛ COACHING

☛ TRAINING

☛ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

KOM JIJ HET REDACTIETEAM VERSTERKEN?

WIJ ZIJN OP ZOEK NAAR EEN

- REDACTEUR POLITIEK EN ECONOMIE
- REDACTEUR JONGEREN
- REDACTEUR ONLINEMEDIA
- EINDREDACTEUR VIDEO-AUDIO

Kijk op werkenbijemg.nl en solliciteer
vóór 5 december via sollicitatie@erdee.nl

Erdee Media Groep

APELDOORN • 055 - 53 90 222

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

PH. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641
M 06 - 46376232

E info@phvanderleer.nl
W www.phvanderleer.nl

WELKOM BIJ DE VLOERENKONING

- ✓ U kiest **thuis** uw nieuwe vloer
- ✓ **Vrijblijvend** advies & prijsopgave
- ✓ **Ruime** keuze & **nieuwe** collecties
- ✓ Meubelstukken ver- & terugplaatsen
- ✓ Bestaande vloer **verwijderen** & **afvoeren**
- ✓ Eigen legservice & **zondags** gesloten

De Vloerenkoning 06-19557166

NIEUWE BOEKEN - ZOJUIST VERSCHENEN

DS. C. HARINCK
De zekerheid van de zaligheid
De auteur geeft een theologische, pastorale en bevindelijke uiteenzetting over de rijke troost van de zekerheid van onze aanstaande zaligheid.
paperback | 33130151
264 blz. | € 19,90

B. HOOGWERFF
Rijke bedelaars
Geestelijk leven in de Hoeksche Waard.
Onder meer over Janus Nobel, Jan Notenboom en diverse telgen uit de geslachten Van Bergeijk en Herweijer.
gebonden | 33130168
195 blz. | € 19,90

J.H. MAURITZ/W.M. VAN DER WILT (RED.)
Dienen in het ambt
Handreiking aan kerkenraden.
Een handzame uitgave over de verschillende aspecten in de praktijk van het ambtelijk werk.
paperback | 33130038
160 blz. | € 14,90

DS. P. VAN RUITENBURG
Micha
Serie 'Kleine Profeten'.
Bijbelstudieboek over Micha, die profeteerde tijdens de regering van Jotham, Achaz en Hizkia.
paperback | 33130076
91 blz. | € 9,50

DS. G.J. VAN AALST E.A.
Contrast
365 keer Dordt - Dagboek voor jongeren.
Dit Bijbels dagboek neemt je, aan de hand van een citaat uit Dordt, mee naar de Bijbel.
paperback | 33130120
379 blz. | € 17,90

MAARTEN LUTHER
Vrees niet, geloof alleen
Dagboek over het geloof.
Het geloof vormt in Luthers nagelaten geschriften hét centrale thema.
gebonden | 33130199
376 blz. | € 19,90

Den Hertog uitgeverij

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR
Elzenkade 6 - Houten Tel. (030) 637 34 34 www.hertog.nl
Postbus 150, 3990 DD Houten E-mail: boeken@hertog.nl info: www.uitgeverijdenhertog.nl

Conflictbemiddeling d.m.v.
Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd
'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

STEUNEN WAAR

HET NODIG IS

Vast gelopen of hulp nodig? Worden de zorgen te groot of het verdriet te zwaar? Bloei Psychosociale Hulpverlening biedt hulp wanneer het even niet meer gaat en staat open voor iedereen die ondersteuning, advies of begeleiding wenst.

Ik, Dorathé, bied begeleiding aan kinderen, jongeren en volwassenen. In de ondersteuning richt ik mij o.a. op:

- Familie/relatieproblemen
- Persoonlijke problemen
- Rouw en verlies

Kijk voor het uitgebreide aanbod op www.bloeihulpverlening.nl of bel naar 06-36462176 en maak vrijblijvend een gratis kennismakingsgesprek.

Dorathé van Leeuwen
Haydnstraat 19
3906CS Veenendaal

WELKOM BIJ DE
ERFGOED FAMILIE
IN NEDERLAND
OF CANADA

erfgoed

QUALITY FLOORS
FOR EXCELLENT PLANTS

WIJ ZIJN OP ZOEK NAAR NIEUW TALENT!
werkenbijerfgoed.nl of erfgoed.ca/career

HARKES
Begravenissen

Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegravenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN
BEGRAVENISSEN

ADVENT.
LEEF TOE NAAR KERST
MET DE BIJBEL MET UITLEG

Ontvang GRATIS 8 adventoverdenkingen én
2 maanden toegang tot BMUonline compleet.

Ga snel naar BMUonline.nl/actie

B
M
U

de Banier
uitgeverij

 Rehobothschool
Kootwijkerbroek

talentvolle
teamleider onderbouw

fulltime vanaf cursusjaar 2020-2021
(of eerder in overleg)

Wil jij een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van leerkrachten en kinderen? Wij zoeken een **betrokken en koersvaste teamleider** voor de onderbouw. Aan de onderbouw is op onze school ook een Voorschool verbonden.

Je bent de **verbindende schakel** in je team en stimuleert collega's in hun ontwikkeling. Samen met de collega's zorg je voor een **veilige en uitdagende leeromgeving** voor de kinderen.

IETS VOOR JOU?

Bel voor meer informatie met onze directeur B. Paanstra, 06-21390433. Je sollicitatiebrief stuur je naar bpaanstra@rehobothsch.nl.

De Rehobothschool Kootwijkerbroek is een school op reformatorische grondslag. De school werkt op basis van Gods Woord in een veilige omgeving aan de persoonlijke en cognitieve ontwikkeling van de kinderen.

Bekijk de website voor het functieprofiel.
rehobothsch.nl

VACATURE CHAUFFEUR MERCHANDISER REGIO APELDOORN

Wij bieden:

- ✓ Een afwisselende functie
- ✓ Ruimte voor ontwikkeling
- ✓ Goede secundaire arbeidsvoorwaarden
- ✓ Leuke collega's

Jij biedt:

- ✓ Rijbewijs B
- ✓ Ervaring in de retail
- ✓ Enthousiasme

Interesse?

Lees meer op onze website en solliciteer direct: www.dugros.nl/vacatures

unlocking market potential

www.dugros.nl/vacatures • (+31)186 630 270

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **1**

Hoog in kwaliteit!

Magnolia hoekkeuken Keuken compleet inclusief apparatuur.

Kraakprijs!
2248,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKÉ WAARHEEN?

'MARJA IS BENIEUWD NAAR JOU. ZE WOONT IN EEN GEZELLIG HUIS, BOVEN EEN CAFETARIA, OP EEN GROOT WINKELPLEIN. EN IN EEN CAFETARIA WERKEN, TREKT ME MEER DAN BOER ZIJN. JIJ ZULT HET OOK LEUK VINDEN OM AF EN TOE EENS TE HELPEN. ECHT IETS VOOR JOU!'

'Leuk?' Elske's stem trilt een beetje. 'Ik vind het helemaal niet leuk! Ik hoef geen moeder en ook geen zusje. Ze kunnen nooit liever zijn dan opa en oma. Hier is het fijn en... opa en oma, die zullen het vast ook heel erg vinden als wij weggaan. Nee hoor papa, doe het maar niet.'

Elske zegt dit zo fel dat vader moet glimlachen. 'En ik heb juist al beslist om het wel te doen. Nu krijgen we een echt gezin. We kunnen toch niet altijd bij opa en oma blijven wonen?'

'Waarom niet? Als ik later van school ben en oma niet meer kan werken, ga ik oma helpen. En op de boerderij kan ik ook best helpen. Opa en oma hebben vast verdriet als we weggaan. Enne... ik vind die vreemde vrouw misschien niet eens aardig. En een cafetaria vind ik ook niks aan. Nee papa, ik doe het niet.'

'Dus, jij blijft bij opa en oma. Laat je me nu zomaar in de steek?' Ernstig kijkt vader haar aan. O, Elske voelt zich zo vreemd. Vader in de steek laten? Vader, met wie ze altijd samen is geweest en van wie ze zoveel houdt? En ineens moet ze weer denken aan die zaterdagmiddag, toen ze tegen oma zei: 'Als ik moest kiezen, zou ik het heel moeilijk vinden!' Toen wist ze nog van niets. Nu moet ze kiezen!

Vader ziet wel dat Elske het moeilijk heeft. Hij komt naast haar op de bank zitten en slaat zijn arm om haar heen.

Erbij horen

Lieke staat alleen op het schoolplein. Ze heeft weinig vriendinnetjes. Vaak fietst ze alleen naar huis. Ze wil graag bij de groep horen, maar ze voelt zich regelmatig buitengesloten.

Misschien is er in jouw klas ook een jongen of meisje vaak alleen. Hoe ga jij hiermee om? Doe jij je best zodat hij of zij toch bij de groep mag horen? Probeer je zo aardig mogelijk te doen? Dat vraagt de Heere wel van je. Soms is dat niet gemakkelijk. Misschien heb je wel een hekel aan je klasgenoot. Je zou wensen dat hij of zij niet in jouw klas zat. Dat is erg. Dat zijn verkeerde, zondige gedachten. Ieder kind is anders. En hoe moeilijk sommige situaties ook kunnen zijn, probeer iedereen in je klas te accepteren.

Jij doet vast je best om bij de groep te horen. Misschien ben je wel druk bezig om bij de populairste kinderen in de klas te horen. Maar je hoeft je niet mooier voor te doen dan je bent. Je mag jezelf zijn. En als iedereen zo mag zijn, dan hoeft niemand zich buitengesloten te voelen.

De Heere geeft ons hierin het grote voorbeeld. Hij sluit voor niemand de deur. 'Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen' (Johannes 6:37). Je mag komen tot Hem, zoals je bent. Juist zoals je bent: vol zonden en tekort. Omdat Hij voor de zonden van Zijn volk gestorven is, zal er straks een grote schare het Lam dienen. Voor eeuwig, zonder één zonde.

Wat gun ik jou van harte dat je bij die schare mag behoren die niemand zal kunnen tellen (Openbaring 7:9). Maak jij je hier het meeste druk om? Bij die schare zullen ook kinderen zijn. Er zullen erbij zijn die jij er misschien nooit verwacht had. Zul jij er ook tussen staan?

A. JANSE-PIETERMAN, RIJSSEN

Ds. Labee over:

De ark des verbonds Gods

Alleen de hogepriester mocht toch naderen tot de ark in het heilige der heiligen? Waarom haalden priesters dan de ark, onder meer Hofni en Pínehas en later Zadok en Abjathar, bij de vlucht van David?

Gods heiligheid

Het heerlijkste voorwerp in de tabernakel - en later de tempel - was de ark des verbonds Gods. Deze kreeg een plaats in het binnenste heiligdom, het heilige der heiligen. In de heilige kist lag de wet des Heeren en op het gouden deksel waren de twee cherubs. Daar ontmoette de Heere Zijn volk. Hij sprak tot hen van boven het verzoendeksel. Het was als Gods troon onder Israël. Terecht schrijft de vraagsteller dat alléén de hogepriester éénmaal per jaar mocht naderen tot deze ark en dat nooit zonder bloed. De wet in de ark getuigde van Israëls ongerechtigheden. De overtreden wet eiste hun dood en ondergang.

Maar o wonder, nu lag er een zuiver gouden verzoendeksel op de ark. Dat bedekte de ark en haar inhoud: de eisende wet van Gods recht. Op dat deksel werd jaarlijks het bloed van het zoenoffer gesprengd, zodat de wet als het ware onder een deksel lag. Met eerbied gesproken: God zag eerst het bloed en daarna de wet. Zo kon een heilig God wonen in het midden van een schuldig volk.

Nu had de Heere geboden dat bij het reizen door de woestijn, Aäron en zijn zonen de heilige voorwerpen van de tabernakel zouden bedekken. De Kahathieten of Kohathieten - ook uit de stam van Levi - moesten de 'bedekte' voorwerpen dragen. Van de ark lezen we in Numeri 4 vers 5 en

6: 'In het optrekken des legers, zo zullen Aäron en zijn zonen komen en den voorhang des deksels afnemen, en zullen daarmee de ark der getuigenis bedekken. En zij zullen een deksel van dassenvellen daarop leggen en een geheel kleed van hemelsblauw daar bovenop uitspreiden; en zij zullen derzelve handbomen aanleggen'. De Bijbel met uitleg geeft deze verzen zo weer: 'De ark des verbonds moet worden afgedekt met het voorhangsel. De Kahathieten mogen de heilige voorwerpen niet zien. Tijdens het transport kunnen de Israëlieten de ark niet zien. Er blijft een voorhangsel tussen de ark en het volk. Over het voorhangsel dat de ark bedekt, moet nog een kleed worden gelegd van dassenvel en daaroverheen een hemelsblauw kleed. De ark moet met draagbomen worden gedragen op de schouders'.

Als de beide zonen van Eli - Hofni en Pínehas - de ark halen, is dat een verschrikkelijke daad. Het is te vrezen dat ze zelfs niet de moeite hebben genomen om de ark te bedekken. Heel kort daarna moesten ze een heilig God, Die ze zo onteerd hebben, ontmoeten.

Gods nabijheid

De priester Zadok en de hogepriester Abjathar in 2 Samuël 15 nemen de ark uit de tent te Jeruzalem en volgen de vluchtende koning David. We lezen in vers 24: 'En zie, Zadok was ook daar en al de Levieten met hem, dragende de ark des verbonds Gods, en zij zetten de ark Gods neder; en Abjathar klom op, totdat al het volk uit de stad geëindigd had over te gaan'. Hoe moeten we dit beoordelen? Was dit wel gepast? M. Henry meent in zijn Bijbelcommentaar: 'Zadok en Abjathar en al de Levieten zullen, als hij heengaat, met hem gaan en de ark medenemen, opdat zij er God door kunnen raadplegen voor hem'. Ze hebben geweten dat David niet zonder de Heere kon gaan. We moeten daar geen verkeerde gedachten bij hebben.

Wel is het opmerkelijk wat David zegt: 'Brenge de ark Gods weder in de stad; indien ik genade zal vinden in des HEEREN ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning. Maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij zoals het in Zijn ogen goed is'. Kennen wij, lezer(es), deze gestalte?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

